

ÖRNÄSSKOLAN

En skola för alla!

-Plan mot diskriminering och kränkande behandling-

**ÖRNÄSETS REKTORSOMRÅDE ÅR 7-9
LÄSÅRET 13/14**

Inledning

Skolans huvuduppgift är att göra det möjligt för alla elever att uppnå de mål som finns formulerade i skolans viktigaste styrdokument, läroplanen och kursplanerna. För att kunna och vilja ta ansvar för sin vardags krävs delaktighet, inflytande och trivsel. Vi arbetar för en skola och undervisning som bygger på att eleverna trivs och deltar i planering, genomförande och utvärdering av sitt arbete.

Ingen skall diskrimineras eller trakasseras! Varken på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck. Ingen skall heller bli utsatt för kränkande behandling eller sexuella trakasserier.

Alla vuxna skall agera i överensstämmelse med Likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling, dess innehåll och innebörd och enligt den värdegrund som läroplanen vilar på.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1: Rektorn har ordet	1
1:2 Till dig som personal	2
1:3 Till dig som barn/elev	2
1:4 Till dig som vårdnadshavare	2
2: Vad säger skollagen	3
3: Vad innebär lagarna	3
4: Definition av kränkande behandling	4
5: Diskrimineringsgrunder	4
6: Typ av kränkande handling	5
6:1 Direkt diskriminering	5
6:2 Indirekt diskriminering	5
6:3 Mobbning	5
6:4 Sexuella trakasserier	5
6:5 Kränkande behandling	5
7: Främjande, förebyggande och åtgärdande arbete	6
7:1 Barnkonventionen, artikel 3 och 28	6
7:2 Arbetsmiljölagen	6
7:3 Skollagen	6
7:4 Läroplanen LG-11	6
8: Örnässkolans mål och vision	7

1: Rektorn har ordet

Mitt ledord är att människor blir det vi förväntar oss av dem. Att alltid utgå ifrån det positiva och att ha ett förhållningssätt som bygger på förtroende, empati, respekt och ett positivt bemötande är en viktig faktor för att bygga upp ett samarbete som skapar delaktighet på en skola.

All kunskap är viktig och ska kännas meningsfull. Eleverna ska motiveras genom att få vetskap om vad de ska använda sina kunskaper till. Lärandet ska utgå från varje individs behov och förutsättningar. Miljön i skolan ska utformas så att den främjar inläring och stimulerar till kreativitet, nyfikenhet och arbetsglädje. Det ska vara roligt att gå och arbeta i skolan.

Eleven ska göras delaktig i sitt eget lärande och i sin inlärningsprocess. Eleverna ska vara med och utforma sina egna mål med sin inläring och hela tiden uppdateras om läraren anser att eleven inte uppnått sina uppsatta mål så att eleven har möjlighet att åtgärda detta.

Föräldrarna ska ses som en viktig resurs i skolan och de ska genom tydlig kontinuerlig information kunna vara delaktiga och kunna påverka arbetet i skolan för att ha inflytande över sina barns lärande.

Skolan ska genomsyras av arbete med värdegrunden så att kränkande ord och handlingar motverkas. All form av mobbning ska vara förbjuden i skolan. Pedagoger och övrig personal ska vara runt eleverna på skoltid för att förhindra att någon elev blir illa behandlad.

Elevehälsoteamet tar sig an eventuella mobbingfall på skolan. Viktigt är att stärka elevernas självförtroende genom att ge positiv bekräftelse så att vi stärker ett positivt beteende.

Att tro på den kompetenta eleven är viktigt!

Eleverna ska vara delaktiga i sin arbetsmiljö och skolsituation genom ett aktivt elevråd, miljögrupper, jourverksamhet, matråd, men också i klassrummet och på klassråden. Skolan måste skapa former för demokratiprocesser.

Per Lindberg, rektor.

1:2 Till dig som personal

Om du som personal upplever att något barn blir utsatt ska du omgående kontakta dina kollegor samt rektor. Får du veta att någon i personalen blir utsatt eller utsätter någon annan ska du kontakta rektor.

1:3 Till dig som barn/elev

Om du någon gång blir utsatt för mobbning, hot, våld, kränkande behandling, sexuella trakasserier eller trakasserier vill vi att du omedelbart kontaktar mentor eller representant för trygghetsteamet. Detta gäller även dig som känner någon som blir utsatt. Du kan även lämna en anonym lapp i trygghetsteamets, rektorns, skolsköterskan eller någon utav personalens postfack, om det känns tryggare.

1:4 Till dig som vårdnadshavare

Om du misstänker att ditt eller någons annans barn utsatts för kränkande behandling vill vi att du, omgående, kontaktar någon ur personalen eller rektor. Det kan vara svårt att ta till sig att ens eget barn kränker andra men om det är så måste du göra någonting åt det. Vi vill att du pratar med ditt barn så att barnet förstår att du inte accepterar ett sådant beteende och ser allvarligt på detta. Informera personal eller rektor.

2: Vad säger skollagen?

Likabehandlingsarbetet regleras sedan den 1 januari, 2009 i två regelverk, *Diskrimineringslagen* *SFS 2008:567* och *Skollagen kap 6 om kränkande behandling*. Lagarna ersätter *Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (2006:67)*.

I korthet går lagarna ut på att

- Alla barn och elever skall känna sig trygga i skolan och ha samma rättigheter.
- Förebygga kränkande behandling och diskriminering samt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.
- Skolan eller utbildningsanordnaren är skyldig att utreda omständigheterna, om barn och elever anser sig ha blivit utsatta för diskriminering eller kränkande behandling, samt i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra trakasserier och kränkningar framöver.
- Lärare eller annan personal som får kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling, är skyldiga att anmäla detta till rektor. Rektor som sedan i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.
- Skolans huvudman har det övergripande ansvaret för att lagarna efterlevs och därmed också ansvar för eventuella skadeståndskrav.

3: Vad innebär de nya lagarna?

Varje verksamhet ska varje år upprätta två planer för likabehandlingsarbetet, en likabehandlingsplan enligt diskrimineringslagen och en plan mot kränkande behandling enligt skollagen. Planerna kan med fördel sammanföras till en, så länge innehållet uppfyller lagarnas krav. Planen ska ses över och följas upp varje år. Planen ska vara ett "levande" dokument i den mening att den ska användas som ett aktivt verktyg i den dagliga verksamheten. Enligt diskrimineringslagen ska huvudmannen bedriva ett målinriktat arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter för de barn som deltar i eller söker till verksamheten oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Enligt skollagen ska huvudmannen även se till att det inom varje verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga kränkande behandling av barn och elever.

När ett barn eller en elev påtalar att hon eller han har blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling ska huvudmannen utreda vad som hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Genom de nya lagarna får barn och elever förbättrade möjligheter till skadestånd och diskrimineringsersättning. Skadestånd kan utgå om ansvariga i verksamheten inte följer skollagen om kränkande behandling och diskrimineringsersättning kan utgå om ansvariga i verksamheten inte följer diskrimineringslagen.

Skolan har, enligt lagarna, en skyldighet att agera så fort det blir känt för någon ur personalen att en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Skolan ska utreda vad som hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

4: Definition av kränkande behandling

I skollagen kap 14. 3§ definieras kränkande behandling som ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet. Lag (2008:571).

En viktig utgångspunkt är att den som uppger att hon eller han blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkande behandling kan finnas i form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som inte har samband med diskrimineringsgrunderna, så kallad annan kränkande behandling.

Kränkande behandling kan ta sig olika uttryck, vara mer eller mindre uppenbar och förekomma i många olika sammanhang. Gemensamt för all kränkande behandling för att den strider mot principen om alla människors lika värde. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt och förtryck. En viktig utgångspunkt är att den enskildes upplevelse av kränkning, alltid måste tas på allvar. Diskriminering av individer eller grupper innebär ett avsteg från principen om likabehandling. En institution, som t.ex. skolan, kan genom organisation, regler, grupperingar, schemaläggning och andra inslag avsiktligt eller oavsiktligt medverka till att diskriminerande effekter uppstå. Trakasserier är kränkningar som har samband med diskrimineringsgrunderna och kan, liksom annan kränkande behandling, utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera och äga rum i alla miljöer. Kränkningar kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila.

(Allmänna råd och kommentarer, Skolverket 2006. s.10 f)

5: Diskrimineringsgrunder

- Kön
- Etnisk tillhörighet, *nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande*
- Religion eller annan trosuppfattning (*Lagen gäller ej politisk uppfattning*)
- Funktionshinder, *att någon har varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av sin funktionsförmåga som uppstått till följd av en skada eller en sjukdom*
- Sexuell läggning, *att någon har en homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning*

6: Typ av kränkande handling

När skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, köns överskridande identitet eller ålder.

6:1 Direkt diskriminering

Att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till de sju diskrimineringsgrunderna

6:2 Indirekt diskriminering

Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

6:3 Mobbing

Definitionen på mobbing är att en person blivit utsatt för kränkningar vid upprepade tillfällen. Det råder en obalans i makt mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbing.

6:4 Sexuella trakasserier

Ett uppträdande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet.

6:5 Trakasserier

Uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

6:6 Kränkande behandling

Uppträdanden som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara, Fysiska (slag, knuffar), Verbala (hot, svordomar, öknamn), Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer), Texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, msn, fotografier, och meddelande på olika webbcommunities).

7: Örnässkolans mål och vision

7:1 Skolans vision

Vår skolas lärande miljö är trygg och stimulerande. Varje elev möts med respekt och intresse och arbetar utifrån sina egna förutsättningar. I samarbete mellan skola, hem och föräldrar ska alla ges möjlighet att nå uppsatta mål. Vi uppmärksammar och tar tillvara kulturell och språklig mångfald.

7:2 Elevinflytande

Skolans huvuduppgift är att göra det möjligt för alla elever att uppnå dom mål som finns formulerade i skolans viktigaste styrdokument; Läroplanen och kursplanerna. För att kunna och vilja ta ansvar för sin vardag krävs delaktighet och inflytande. Vi arbetar för en undervisning som bygger på att eleverna deltar i planering, genomförande och utvärdering av sitt arbete.

7:3 Förhållningsätt

Vi vill jobba för en positiv miljö där trygghet, respekt och arbetsro ska råda, där alla elever ska ha möjlighet att lyckas. Därav har vi gemensamt tagit beslut om vissa riktlinjer vad gäller förhållningsätt på skolan.

Alla ska bemötas positivt och meningsskiljaktigheter ska lösas i dialog. Var och en ska bli sedd utifrån den man är och olikheter mellan människor är positivt.

Vi bryr oss om varandra därför accepteras ingen mobbning eller annan kränkande behandling.

Tillsammans har vi all personal och alla elever, ansvar för trivseln och miljön på vår skola . Alla elever är alla vuxnas gemensamma ansvar.

(Se bilaga nr. – Skolans trivselregler)

8: Ansvarsfördelning

Alla inom Örnässkolan har ett ansvar att förebygga och motverka alla former av diskriminering, mobbning och kränkande behandling samt värna om alla människors lika värde.

8:1 Rektor har

Det yttersta ansvaret för att likabehandlingsplanen upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas och revideras. Rektor har även ansvar för att föräldrar och elever informeras. Rektor ansvarar också för att personalen kontinuerlig utbildas för att aktivt kunna arbeta mot kränkande behandling.

8:2 Personalen har

Stort ansvar för att i den dagliga verksamheten aktivt hålla värdegrundsfrågorna levande. Personalen skall arbeta för att främja, en god arbetsmiljö och vara positiva förebilder samt vid varje misstanke om kränkning, agera aktivt. Personalen har även ansvar att informera berörda föräldrar om kränkning skett.

8:3 Elever har

Ett stort ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö och till goda relationer med både personal och andra elever. Elever ska ta del av skolans värdegrund och handla utifrån den. Som elev på skolan förväntas man respektera andra och visa hänsyn och gott omdöme. Det är viktigt att man funderar på hur man uppträder och hur andra kan tänkas uppfatta detta.

8:4 Vårdnadshavare har

Ett stort ansvar. Om skola och hem tar klart avstånd från kränkande behandling får detta en positiv inverkan på barnen. Prata med ditt barn om vikten av att vara en god kamrat. Är någon i gruppen/klassen utsatt? Är någon ensam och utfrysst?
Vi kan alla hjälpas åt att skapa en skola där alla trivs och har det bra. Ta därför kontakt med skolan om ditt eller någon annans barn blir utsatt för någon form av kränkning.

9: Främjande, förebyggande och åtgärdande arbete

9:1 Barnkonventionen, artikel 3 och 28

- Tillförsäkra barnet sådant skydd som behövs för dess välfärd.
- Vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att disciplinen i skolan upprätthålls på ett sätt som förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med konventionen.

9:2 Arbetsmiljölagen

- Arbetsmiljölagen gäller även elever.
- Rektor ansvarar för en god arbetsmiljö.
- Arbetsmiljölagen kan åberopas vid hot, våld och trakasserier.
- Elevskyddsombud är lagstadgat för elever i år 7 och uppåt. De skall medverka i skyddsverksamheten. Utbildning ansvaras av huvudman för utbildningen.
- Statistik över skador bör föras.

9:3 Skollagen

§ 2 Den som verkar i skolan ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbing och rasistiska beteenden.

9:4 Läroplanen LGR 11

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

(LGR 11, s.4)

10: Örnässkolans rutiner för främjande insatser

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningar för likabehandling i verksamheten. Utgår ifrån skolans uppdrag och att arbeta för demokratiska värderingar och för respekt för de mänskliga rättigheterna.

Genomförs oavsett om det finns något aktuellt problem eller inte och riktar sig till alla elever. (Lika rättigheter i skolan –Handledning, diskrimineringsombudsmannen 2012, Sid 18)

10:1 Policy:

Alla ska känna sig trygga och medvetna om sin delaktighet i att alla trivs. Det ska råda nolltolerans mot trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling i vår skola. Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling.

10: 2 Föräldramöten:

Två föräldramöten per läsår, ett på höstterminen och ett på vårterminen. På läsårets första föräldramöte tar föräldrarna del av skolans trivselregler och

Likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling och att dessa finns tillgängliga på Örnässkolans hemsida. Vid behov kallas föräldrar till ytterligare föräldramöten.

På varje föräldramöte arbetar vi med "Effekt"- ett alkohol- och drogförebyggande program som även är ett sätt för föräldrar att samarbeta och göra överenskommelser.

10:3 Inskolning:

Under läsårets första tre dagar umgås klassen, mentorer och övriga i tillhörande arbetslag i schemabrytande aktiviteter såsom till exempel utflykter, värderings- och samarbetsövningar, övernattning, studiebesök och lekar.

10:4 Elevskyddsombud:

Varje klass väljer två elever som ska representera klassens synpunkter och åsikter vad gäller den fysiska- och psykosociala miljön på skolan. Representanterna träffas kontinuerligt tillsammans med ansvarig vuxen där skolans miljö diskuteras och åtgärdas.

10:5 Elevråd:

Varje klass väljer två elever som ska representera klassens synpunkter och åsikter vad gäller till exempel elevinflytande, skolavslutning, olika arrangemang samt vara länken mellan elever och rektor. Elevrådet driver frågor som eleverna anser är viktiga under läsåret.

10:6 Trivselenkäter:

Varje termin fyller eleverna i en enkät där de får svara på frågor om bland annat hur de upplever sin skolsituation och hur de trivs på skolan.

10:7 Utvecklingssamtal:

Två utvecklingssamtal per läsår där mentor tillsammans med elev och föräldrar diskuterar elevens skolsituation.

10:8 Mentorstid:

Två gånger/vecka träffas mentor och klassen för information och att stämma av aktuella händelser rörande elevernas välbefinnande.

10:9 Trygghetsvandringar:

Varje lärare har schemalagd tid i allmänna elevutrymmen för att främja en trygg och harmonisk arbetsmiljö, samt för att upptäcka eventuell diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

10:10 Matvärd:

Varje klass har en pedagog som äter tillsammans med eleverna varje dag för att främja en trygg och harmonisk miljö i matsalen, samt för att upptäcka eventuell diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Kontinuerlig kontakt med hemmet.

10: 11 Värdegrundsarbete:

Värdegrundsarbete integreras i skolans alla ämnen. Värdegrund/livskunskap på schemat startades hösten 2007. Här pratar vi om ämnen som berör eleverna, bland annat diskriminering, kränkning, vänskap, kärlek, moral, etik, respekt, droger.

11: Örnässkolans främjande insatser

11:1 Religiösa och kulturella samband

Områden som berörs av insatsen religion eller annan trosuppfattning

Mål : att skapa förståelse hos eleverna för religiös- och mångkulturellsamexistens samt belysa det gemensamma inom till exempel judendom, kristendom, islam, buddism, sikhism och hinduism för att främja elevernas förståelse för olika religioner.

Uppföljning: Mentorerna samtalar med sin klass en gång/termin för att utvärdera om eleverna har uppmärksammat almanackan i fiket och vad de har lärt sig.

So-lärarna gör en utvärdering tillsammans med eleverna efter avslutat arbete ur ett mångkulturellt perspektiv.

Insats: Den mångkulturella almanackan beställs och hängs i elevfiket. Innehållet i den mångkulturella almanackan bygger på andra internationella almanackor, uppslagsverk, uppgifter från föreningar, församlingar, ambassader och enskilda. Eleverna uppmärksammas på religiösa högtider i elevfiket av skolvärdinnan. I religionsundervisningen betonas det gemensamma inom världsreligionerna.

Ansvarig: Trygghetsteamet, so-lärarna, mentorerna.

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:2 Främja likabehandling oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning

Områden som berörs av insatsen Kön, Funktionsnedsättning och Ålder

Mål: att skapa förutsättningar för social gemenskap och umgänge mellan olika åldrar, kön och oberoende av funktionsnedsättning.

Uppföljning: Utvärdering tillsammans med eleverna av de olika aktiviteterna, i anslutning till avslutad aktivitet.

Insats: Olika alternativ anordnas utifrån alla elevers förutsättningar för elevens val, körverksamhet, friluftsdagar, idrottsturneringar, inskolningsvecka med samarbetsövningar och temadagar. Dessa aktiviteter är ålders- och könsöverskridande, samt att det finns valbara aktiviteter med hänsyn till funktionsnedsättning.

Ansvarig: Undervisande personal

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:3 Främja likabehandling kring deltagande under idrottsaktiviteter.

Områden som berörs av insatsen Kränkande behandling, Könsidentitet eller könsuttryck, Religion eller annan trosuppfattning och Funktionsnedsättning.

Mål: Skapa trygghet och förutsättningar för alla elevers deltagande vid idrottsaktiviteter.

Uppföljning: Undervisande lärare i respektive idrottsaktivitet följer upp om alla har kunnat delta ombytta.

Insats: Skolan tillhandahåller enskilda omklädningsrum för elever som känner att de av olika anledningar vill byta om enskilt.

Ansvarig: Undervisande lärare inom idrott och hälsa.

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:4 Uppmärksamma elevers flerspråkighet

Områden som berörs av insatsen Etnisk tillhörighet

Mål: Att i så stor utsträckning som möjligt tillgodose att elever med annat modersmål än svenska ska få möjligheten att läsa sitt modersmål i syfte att stärka modersmålet hos flerspråkiga elever samt höja statusen på modersmålsundervisningen.

Uppföljning: Mentorerna stämmer av behovssituationen i arbetslaget som sedan underrättar SvA-lärare, detta sker fortlöpande under terminens gång.

Insats: SvA-lärare ansöker om modersmålsundervisning och studiehandledare två gånger per läsår. Detta sker fortlöpande inför varje termin.

Ansvarig: SvA-lärare, mentorerna

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:5 Skapa trygghet och förtroenden

Områden som berörs av insatsen Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Mål: Att alla elever ska ha minst en vuxen på skolan som de kan känna förtroende för och vända sig till.

Uppföljning: Genom trivselenkäten där eleverna svarar på en specifik fråga om de känner förtroende för någon vuxen på skolan. Trivselenkät sker 2 gånger/år.

Insats: Genom mentorssystem där två lärare är knutna till varje klass och som ansvarar för att följa och stötta elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling, skapar vi närmare relationer till eleverna. Stående mentorstid 2 ggr/vecka varav en tid är livskunskapspass. Mentorerna skapar relationer med vårdnadshavare via e-post, telefon, elevernas agenda och olika möten.

Ansvarig: All personal

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:6 Främja lika talutrymme i undervisningen oavsett kön

Områden som berörs av insatsen Kön

Mål: Skapa förutsättningar för lika talutrymme i undervisningen för flickor och pojkar. Uppföljning sker genom att undervisande lärare reflekterar tillsammans med eleverna efter avslutad aktivitet hur talutrymmet fördelats.

Insats: Läraren använder sig av talrundor i undervisningen genom att fördela talutrymmet jämnt mellan flickor och pojkar och/ eller genom att gå en runda där varje elev kommenterar situationen/ämnet/området.

Ansvarig: Undervisande lärare

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:7 Främja likabehandling oavsett kön och sexuell läggning ur ett normkritiskt perspektiv

Områden som berörs av insatsen Kön och Sexuell läggning

Mål: Att belysa köns- och sexualitetsnormer i skolan och samhället.

Uppföljning: Vid arbetslagsträffarna samt ämnesträffarna inom idrott, reflekterar personalen hur diskussionerna har gått, vad eleverna har sagt och delger varandra idéer för fortsatt arbete inom ämnet.

Insats: På livskunskapen återkommande diskutera normerna i samhället, utifrån ett

normkritiskt perspektiv kring kön och sexuell läggning, samt att i detta arbete tillämpa metoden "talrundor". All personal ska utgå ifrån att det finns tre sexuella läggningar. All undervisande personal granskar sina läromedel och ser över sin undervisning utifrån ett normkritiskt perspektiv vad gäller kön och sexuell läggning. I dansundervisningen inom ämnet idrott och hälsa får eleverna medvetet träna dans genom att både vara förare och följare oavsett kön. Eleverna får själva välja vem de vill dansa med oavsett kön.

Ansvarig: Alla undervisande lärare, idrottslärarna

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:8 Schemaläggning ur ett likabehandlingsperspektiv

Områden som berörs av insatsen Funktionsnedsättning

Mål: Att göra skolmiljön och undervisningen tillgänglig för elever med olika funktionsnedsättningar.

Uppföljning: Mentorer, undervisande lärare och berörda elever ska reflektera och diskutera i slutet av varje period (sju veckor/period) hur perioden utfallit samt sedan återkoppla detta till elevhälsoteamet för uppföljning.

Insats: Schematider ska anpassas utifrån elevens dygnsrytm. Schematider anpassas även med hänsyn till exempelvis medicinering som insulin och psykofarmaka. När schemapositioner läggs måste hänsyn tas till elever med funktionsnedsättning, till exempel om idrott behöver ligga på förmiddagen.

Ansvarig: Schemaläggare, elevhälsoteamet, mentorer, undervisande lärare.

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:9 Gott socialt klimat och goda relationer fritt från kränkningar

Områden som berörs av insatsen Kränkande behandling

Mål: Att få goda relationer samt främja sammanhållning och trivsel för både elever och anställda.

Uppföljning: Eleverna svarar på frågor kring trygghet och trivsel på skolan i trivselenkäten två gånger per läsår.

Insats: Skolfiket ska vara en plats på skolan där elever och vuxna kan mötas på lektionsfri tid. Där kan vuxna vara goda förebilder genom att visa på hur goda relationer kan skapas genom sitt agerande.

Ansvarig: All personal

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:10 Främja medvetenhet hos eleverna kring de nationella minoriteterna i Sverige

Områden som berörs av insatsen Etnisk tillhörighet

Mål: Att eleverna ska få kunskap om de nationella minoriteterna i Sverige ur ett språk-, historiskt- och nutidsperspektiv.

Uppföljning: Eleverna diskuterar tillsammans i grupp och reflekterar muntligt och skriftligt över minoritetsgrupperna i samhället.

Insats: Svensklärarna ska inom ämnet arbeta med de nationella minoritetsspråken.

Ansvarig Svensklärarna

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:11 Främja medvetenhet hos eleverna kring främlingsfientlighet, rasism och dess idéhistoria

Områden som berörs av insatsen Kränkande behandling och Etnisk tillhörighet

Mål: Att medvetandegöra eleverna om rasism och dess idéer, hur det påverkat det svenska samhället historiskt och i nutid. Att främja elevernas förmåga till inlevelse och förståelse för andra människor, människors olikheter samt människors lika värde.

Uppföljning:

Engelska: Eleverna diskuterar tillsammans i grupp och reflekterar muntligt och skriftligt över skönlitteratur som behandlar rasism, utanförskap och olikheter.

So-lärarna: Lärarna diskuterar tillsammans med eleverna och eleverna reflekterar muntligt och skriftligt.

Svensklärarna: Boksamtal med eleverna.

Insats: So-lärarna ska i historieundervisningen belysa rasismens idéhistoria.

Engelsklärarna ska i undervisningen arbeta med skönlitterära verk som belyser rasism, utanförskap och olikheter. Skolan tillhandahåller skönlitteratur som belyser ämnet främlingsfientlighet, rasism och människors lika värde som eleverna har möjlighet att läsa under skolans fortlöpande läsprojekt. Under livskunskapspassen diskuteras frågor som rör främlingsfientlighet. Vid de årliga kultur- och idrottsdagarna nyttjas kommunens utbud av befintliga kulturella evenemang som behandlar ämnet främlingsfientlighet, till exempel på Norrbottens museum. Svenska kyrkan besöker alla klasser i år 7 och pratar om människors lika värde samt genomför värderingsövningar.

Ansvarig So-lärarna, engelsklärarna, mentorerna samt ansvariga för biblioteket.

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

11:12 Främja likabehandling kring religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen Religion eller annan trosuppfattning

Mål: Att alla elever oavsett religion eller annan trosuppfattning ska kunna delta på lika villkor och känna delaktighet i den dagliga verksamheten.

Uppföljning: I anslutning till avslutad aktivitet, till exempel julavslutning, utvärderar arbetslagen hur aktiviteten fungerat för alla elever. Elevrådets matråd utvärderar matfrågor tillsammans med måltidspersonal, rektor och ansvarig för elevrådet. So-lärarna utvärderar tillsammans med eleverna religionsundervisningen ur ett normkritiskt perspektiv.

Insats: Skolans verksamhet planeras på så sätt att alla kan delta utifrån den egna trosuppfattningen. Skolmaten anpassas efter elever som har olika behov utifrån religion eller annan trosuppfattning. Undervisningen inom ämnet religion ska bedrivas på ett sakligt, allsidigt och likvärdigt sätt.

Ansvarig: Rektor, skolsköterska, måltidspersonal, so-lärarna, undervisande personal.

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

12: Kartläggning

Kartläggningsmetoder * Trivselenkäter

- Klassdiskussioner kring diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling
- Incidentrapporter
- DO:s "Husmodellen- handledning", förslag nummer 2: "För många".
- Intervjuer
- Trygghetsvandringar
- Skyddsronnd med personalskyddsombud samt rektor

Områden som berörs i kartläggningen: Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

12:1 Hur eleverna har involverats i kartläggningen:

Elever, bland annat representanter från elevrådet, har deltagit i kartläggningsarbetet, enligt DO:s "Husmodellen- handledning", förslag nummer 2: "För många". Elever har genom gruppdiskussioner i klassrummet som behandlar diskrimineringsgrunderna, trakasserier och kränkande behandling, diskuterat problemområden och åtgärder. Varje termin är eleverna delaktiga i arbetet genom att de besvarar skolans trivselenkät, där frågor som rör trivsel, trygghet och kränkande behandling tas upp. Varje vecka vid livskunskapspassen har det funnits möjligheter för mentorer att tillsammans med eleverna fånga upp eventuella frågeställningar kring diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling.

12:2 Hur personalen har involverats i kartläggningen:

Personalen har deltagit i kartläggningsarbetet, enligt DO:s "Husmodellen- handledning", förslag nummer 2: "För många". Större delen av personalgruppen deltog, det vill säga undervisande personal, rektor, representanter från elevhälsan och elevvärdinnan. Representanter för lokalvårdarna och måltidspersonalen kunde ej närvara, men dessa har intervjuats separat.

12:3 Resultat och analys:

Trivselseglerna måste omarbetas så att de tydligare överensstämmer med diskrimineringslagen och skollagen. Trivselenkäten måste omarbetas så att den kan utvärdera våra planerade åtgärder. Flera elevers språkbruk är kränkande och diskriminerande och har samband med etnisk tillhörighet, sexuell läggning, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning och sexuella trakasserier. Alla vuxna säger inte ifrån vid kränkningar och sexuella trakasserier mellan elever. Eleverna känner att de saknar tillräcklig information och kunskap om diskrimineringsgrunderna, sexuella trakasserier och olika religioners traditioner. Vuxennärvaron är för låg vid lektionsfri tid, framför allt i elevfiket, entrén vid sal 9 (B-ingången), "skrymslet" vid skåplången utanför sal 9, korridoren vid vaktmästeriet. Vid entrén till fiket, trappan från passagen, möts många elever i ett trångt utrymme och knuffar och konflikter uppstår. Uppehållsrum saknas för rastaktiviteter. Personalen behöver mer kunskap hur vi bemöter och kan anpassa för elever med någon form av funktionsnedsättning, framför allt elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Några elever i år 9 trakasserar yngre elever genom bland annat snöbadning och knuffar i korridoren. De flesta elever upplever att de har någon vuxen att vända sig till på skolan, men inte alla. Diskriminering och trakasserier som har samband med religion eller annan trosuppfattning har ej framkommit.

13: Förebyggande åtgärder

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Det förebyggande arbetet utgår ifrån konkreta problem som upptäckts vid kartläggningen i situationen på skolan.
(Lika rättigheter i skolan –Handledning, diskrimineringsombudsmannen 2012, Sid 18)

13:1 Att aktivt arbeta för ett bättre språkbruk bland eleverna

Områden som berörs av åtgärden kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning och sexuell läggning

Mål: Vi ska aktivt arbeta för ett bättre språkbruk bland eleverna. Vi ska ha nolltolerans mot alla skällsord som har samband med kränkande behandling, kön, könsidentitet och könsuttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning och sexuell läggning.

Uppföljning: Utvärdering sker via mentorstiden och livskunskapspassen där vi tar upp frågor om elevernas språkbruk. Särskilda uppföljningsfrågor ställs inom ramen för trivselenkäten som genomförs två gånger/år.

Åtgärd: Genom att alla vuxna på skolan alltid ingriper i situationer där elever använder skällsord mot varandra. På livskunskapspassen diskutera de olika diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling. Motivera åtgärd Det framkom vid kartläggningen "Husmodellen - handledning" att både personal och elever tycker att språkbruket bland eleverna inte alltid är bra.

Ansvarig: All personal på skolan.

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

13:2 Trygghetsvandring

Områden som berörs av åtgärden Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Mål : Vi ska finnas mer tillgängliga i alla skolans lokaler där eleverna vistas för att öka elevernas trygghet, trivsel och förtroende för lärarna.

Uppföljning: Särskilda uppföljningsfrågor ställs inom ramen för enkätundersökningen som genomförs två gånger/år.

Åtgärd: Mer strukturerade och schemalagda trygghetsvandringar där lärare får tiderna inskrivna direkt på schemat och som är anpassade delvis utifrån några elever från år 9 som har trakasserat yngre elever. Trygghetsvandringarna ska vara en stående punkt på dagordningen vid måndagarnas morgonmöte där vi utvärderar föregående veckas trygghetsvandringar; Vad har skett? Var? Vad behövs för insatser inför veckan?

Samma frågor behandlas direkt efteråt på mentorstiden tillsammans med eleverna, det vill säga en avstämning hur de upplever att rasterna har varit.

Motivera åtgärd: Det framkom vid kartläggningen "Husmodellen - handledning" och vid diskussioner kring diskrimineringsgrunderna i klasserna att både lärare och elever önskade att vi borde förbättra vårt rastvaktssystem samt att yngre elever känner sig kränkta av några 9:or.

Ansvarig: Undervisande personal.

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

13:3 Studiecirkel för pedagogerna

Områden som berörs av åtgärden Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål: Att pedagogerna skall få verktyg att på ett bra sätt bemöta och hjälpa alla elever och i synnerhet elever i svårigheter, till exempel elever med funktionsnedsättning.

Uppföljning: Muntlig utvärdering i personalgruppen i samband med studiecirkelns avslut.

Åtgärd: Vi genomför en studiecirkel under handledning av vår specialpedagog samt specialpedagog från SPSM- Specialpedagogiska skolmyndigheten, där vi utgår från boken "Vilse i skolan. Hur vi kan hjälpa barn med beteendeproblem att hitta rätt" av Ross W. Greene.

Motivera åtgärd: I kartläggningen framkom det att personalen behöver mer kunskap om hur vi bemöter och kan anpassa för elever med olika svårigheter.

Ansvarig Trygghetsteamet, specialpedagog samt rektor.

Datum när det ska vara klart 2013-06-14

13:4 Arbetsmaterial för pedagogerna

Områden som berörs av åtgärden Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder

Mål: Eleverna ska få kännedom om vad kränkande behandling, sexuella trakasserier och de olika diskrimineringsgrunderna innebär.

Uppföljning: Eleverna svarar på enkätfrågor/innehållsfrågor som är kopplade till kränkande behandling och de olika diskrimineringsgrunderna.

Åtgärd: Trygghetsteamet skall under vårterminen 2013 utarbeta ett material angående kränkande behandling och de olika diskrimineringsgrunderna som mentorerna skall jobba med under livskunskapspassen höstterminen 2013. Trygghetsteamet skall, tillsammans med mentorerna utarbeta ett särskilt temaarbete inom området kultur och likabehandling där vi belyser olikheter- likheter- allas lika värde, som kommer att behandlas under halvdag eller heldag, under läsåret 2013.

Motivera åtgärd: I kartläggning framkom att eleverna känner att de saknar tillräcklig information och kunskap om diskrimineringsgrunderna och sexuella trakasserier. Denna åtgärd syftar även till öka pedagogernas kunskaper kring varje specifik diskrimineringsgrund, kränkande behandling och sexuella trakasserier.

Ansvarig: Trygghetsteamet och mentorerna

Datum när det ska vara klart 2013-12-20

14: Personal som elever och vårdnadshavare kan vända sig till:

14:1 Rektor:

Per Lindberg
0920-45 58 31
per.lindberg@skol.lulea.s

14:2 Kurator:

EvaLena Johansson Bergman
0920-45 56 72
evalena.johansson.bergman@skol.lulea.se

14:3 Trygghetsteam:

Stefan Karolin (lärare)
0920-45 50 91, 45 50 96
stefan.karolin@skol.lulea.

Sofie Öhlund (lärare)
0920-45 50 91
sofie.ohlund@skol.lulea.se

Maria Törnkvist (lärare-föräldraledig ht2013, vt2014)
0920-45 48 50, 45 50 91
maria.tornkvist@skol.lulea.se

Gunnar Nordlander (lärare)
0920-45 50 91
gunnar.nordlander@skol.lulea.se

Julia Wennberg Niska (lärare)
0920-45 50 91
julia.vennberg@skol.lulea.se

EvaLena Bergman (kurator)

14:4 Elevhälsoteam:

Susann Stridsman (lärare)
0920-45 50 91
susanne.stridsman@skol.lulea.se

EvaLena Bergman (kurator)

Per Lindberg (rektor)

Ralf Niska (specialpedagog)
0920-45 34 03
ralf.niska@skol.lulea.se
Åsa Olofsson-Nissen (skolsköterska)
0920-45 38 01

asa.olofsson-nissen@skol.lulea.se

Anneli Larsson (studie- och yrkesvägledare)

0920-45 34 02

anneli.larsson@skol.lulea.se

15: Örnässkolans rutiner för att utreda och åtgärda när elever kränks av andra elever.

Åtgärdande arbete handlar om att agera när en elev kan ha utsatts för trakasserier eller kränkande behandling.

Ska vara väl förberett. De ska finnas rutiner för akuta åtgärder som är väl kända i verksamheten. Anställda, elever och vårdnadshavare ska veta vad de ska göra.

(Lika rättigheter i skolan –Handledning, diskrimineringsombudsmannen 2012, Sid 18)

Utreda:

Den vuxne ingriper direkt och bryter situationen och värnar om den utsatte. Den vuxne har rätt att, enligt skolverket, handgripligen sära på elever eller hålla fast en elev enligt den så kallade nödvärnsrätten, om situationen så kräver.

Respektive mentorer för inblandade elever kontaktas och för samtal med berörda om det inträffade. Om situationen så kräver är den vuxne som vittnat om det inträffade med. Vid behov samlas alla inblandade för samtal.

Åtgärda:

Vårdnadshavare informeras av mentorerna.

Om kränkande beteende eller trakasserier upprepas trots ovanstående skall rektorn informeras och kalla till elevvårdskonferens.

Vid elevvårdskonferens tas beslut om ärendet bör gå vidare till trygghetsteamet för fortsatt arbete. Trygghetsteamet fungerar som stöd för mentorerna och kan delta vid samtal med de inblandade. Om beteendet kvarstår efter upprepade åtgärder och uppföljningar har rektorn rätt att som sista åtgärd besluta om att flytta elev/elever till annan skola.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal Utreda:

Om elev upplever sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt vänder eleven eller vårdnadshavare sig till någon av följande personer: mentor, rektor, kurator, skolsköterska eller annan personal. Ärendet lämnas till rektor som ser till att utredning påbörjas.

Vårdnadshavare informeras. Båda parter ska få möjlighet till samtal med varandra. Detta samtal kan ske enskilt, tillsammans med vårdnadshavare, mentor, rektor eller annan vuxen allt efter parternas önskemål och ärendets art.

Åtgärda:

Rektor ansvarar för att en utredning görs och beroende på vad som framkommit under utredningen vidtas åtgärder. Ärendet dokumenteras och sparas av rektorn.

RUTINER FÖR UPPFÖLJNING:

Uppföljning när elev kränks av andra elever:

Mentorerna ansvarar för att följa upp situationen med de inblandade enligt överenskommelse eller så länge situationen kräver. Mentorerna erbjuder elever fortsatt samtal med till exempel kuratorn. Elevvårdskonferensen följs upp av mentorer enligt protokollfört datum. Rektorn deltar vid behov.

Uppföljning när elev kränks av personal:

Rektor eller annan delegerad personal följer upp ärendet genom kontakter med de inblandade. Rektorn eller den delegerade ansvarar för att följa upp situationen med de inblandade enligt överenskommelse eller så länge situationen kräver. Vid grövre kränkningar, såsom fysiskt våld, grov förnedring och allvarliga hot informeras rektorn och rektor polisanmäler det inträffade.

RUTINER FÖR DOKUMENTATION

Rutiner när elev kränks av andra elever dokumenteras av den vuxne som bevittnat situationen, alternativt tagit del av informationen enligt följande mall:

- Datum
  - Kortfattat om händelseförloppet samt vem/vilka som är inblandade.
  - Åtgärder
  - Uppföljning
  - Ansvarig lärare
  - Dokumentation sparas under elevens grundskoletid.
  - Dokument om varje enskild händelse sätts in i en pärm, märkt "Incidentpärm 2012/2013"
  - Vid elevvårdskonferens för rektorn protokoll över mötet enligt protokoll gällande för elevvårdskonferens.
  - Vid de tillfällen när trygghetsteamet är inkopplade vid uppföljning av samtal med de inblandade, för de protokoll över vad som sägs och beslutas. Förvaras i "Incidentpärmerna"
- Mentorerna ansvarar för att kortfattat dokumentera uppföljningsmötena med de inblandade, på den befintliga händelserapporten, under rubriken "uppföljning". Förvaras i "Incidentpärmerna". Ansvarsförhållande Alla vuxna ingriper omdelbart om de upptäcker trakasserier och kränkande behandling. Mentorerna och rektor ansvarar för uppföljning och dokumentation.

UTVÄRDERING

ÅTGÄRDER LÄSÅRET 13/14

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats istället för att utvärdera fjolårets plan, som ej var upprättad enligt Diskrimineringslagen(2008:567) och Skollagen 6 kap. har en grundläggande kartläggning genomförts bland annat enligt DO:s "Husmodellen-handledning". Kartläggningen ligger till grund för prioriterade områden i den nya planen som träder i kraft 7 januari 2013.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan: Fjolårets plan har inte utvärderats då den saknade planerade åtgärder för att främja elevers lika rättigheter och för att förebygga trakasserier och sexuella trakasserier. Delaktiga i kartläggningen inför nya planen har varit elever, personal, skolledning och elevhälsoteamet.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan: Istället för en utvärdering av fjolårets plan så genomfördes en kartläggning inför den nya planen. Årets plan ska utvärderas senast 2013-06-14

Beskriv hur årets plan ska utvärderas: Planen skall utvärderas tillsammans med skolans personal, eleverna och vårdnadshavare, i likhet med "Husmodell-arbetet". Detta sker under en halvdag i maj2013.

Ansvarig Planen utvärderas Rektor Per Lindberg, samt skolans trygghetsteam.